

Volontärbarometern

Rapport om ideellt engagemang 2024

/Volontärbyrån/

© **Volontärbyrån 2024**

ISBN 978-91-988352-0-5

Tryck: M-Kopia

Redaktör och formgivning: Ola Höiden

Djupintervjuer: Arena Opinion

Foto: Ola Höiden, samtliga utom fotot på Halala (sida 25, privat foto).

Fotoporträtterad framsidan: Elsa Adén på Gränby 4H-gård.

Innehåll

Inledning	5
Engagemang i siffror	7
Så engagerade är svenskarna	8
Vem engagerar sig?	12
Störst engagemang för barn och unga	14
Praktiska uppgifter fortsatt populärast	18
Många lägger mycket tid på sitt engagemang	21
Omvärldsfaktorer och inre drivkrafter	22
Ideellt engagemang på arbetstid gynnar alla	24
Medmänsklighet och meningsfullhet engagerar	26
Engagemang ger unga en väg in i arbetslivet	28
Hur ska vi engagera fler unga män?	30
Utmaningar i det ideella engagemanget	34
Effekter av en ansträngd ekonomi	38
Vad engagemanget ger tillbaka	41
Många vill fortsätta att engagera sig	42
Engagemang och medlemskap hänger ihop	43
Samordning och rekrytering kräver tid och resurser	44
Trendspaning	46
Volontärbyrån är en viktig rekryteringskanal för många	48
Volontärernas tankar om Volontärbyrån	48

Inledning

Ideellt engagemang är grunden och motorn i det svenska civilsamhället, och engagemanget skapar positiva förändringar både för individer och samhället i stort.

Varje år kartlägger Volontärbyrån de trender och utmaningar som präglar det ideella engagemanget, för att lyfta fram hur vi kan främja engagemanget och sänka trösklarna för fler.

I Volontärbarometern 2024 analyserar vi det ideella engagemanget i Sverige genom en enkät bland volontärer och föreningsrepresentanter, en Sifo-undersökning och intervjuer.

Vi ser en stabil nivå av ideellt engagemang i Sverige, där många fortsätter att bidra till samhällsutvecklingen genom sina insatser. En tydlig trend i år är det ökade intresset för mänskliga rättigheter bland yngre volontärer, medan äldre volontärer främst fokuserar på att stötta människor som lever i social eller ekonomisk utsatthet. Samtidigt finns det områden med stor potential för ökat engagemang, särskilt bland unga och specifika demografiska grupper.

I årets rapport har vi förutom att lyfta det generella engagemanget valt att fördjupa oss i unga mäns engagemang.

Vi lyfter även fram hinder för engagemanget. Många föreningar kämpar med brist på tid och resurser, och det är svårt att rekrytera och behålla volontärer. Vi har allt att vinna på att motverka hindren och engagera fler, eftersom ideellt engagemang bidrar till demokrati, ökar tilliten och stärker sammanhållningen.

Vi hoppas att Volontärbarometern 2024 inte bara fungerar som en lägesrapport utan även som en inspirationskälla och ett verktyg för alla som arbetar med eller är intresserade av ideellt engagemang. Tillsammans kan vi fortsätta att bygga ett starkt och inkluderande civilsamhälle.

Anna Snell
Verksamhetsledare
Volontärbyrån

Om Volontärbarometern

Volontärbarometern utkommer i år för nittonde året i rad. Årets undersökning genomfördes under februari och mars 2024 genom en enkät som skickades ut till alla de 7 141 personer som hade sökt ett volontäruppdrag på volontarbyran.org under 2023. Totalt svarade 1 880 personer på enkäten.

Ytterligare en enkät skickades ut till alla samordnare hos de föreningar som använt Volontärbyrån för att söka frivilliga eller som gått en av våra

utbildningar under 2023. 375 föreningsrepresentanter svarade på enkäten.

Årets Volontärbarometer kompletteras med en statistisk överblick över svenskarnas ideella engagemang just nu, baserat på Verians Sifo-undersökning "Svenskarnas engagemang" som genomfördes på uppdrag av Volontärbyrån i maj 2024.

1 526 personer svarade på denna undersökning.

Engagemang i siffror

92%

av volontärerna upplever att de påverkar samhället i en positiv riktning.

92%

av volontärerna känner mer meningsfullhet i livet genom sitt ideella engagemang.

95%

av volontärerna vill engagera sig ideellt även nästa år.

89%

av volontärerna mår bättre tack vare sitt ideella engagemang.

90%

av organisationerna uppger att ideellt engagemang är en förutsättning för deras verksamheter.

73%

av volontärerna skänker även pengar till ideella organisationer.

26%

av volontärerna upplever att engagemanget har hjälpt i arbetslivet.

Så engagerade är svenskarna

Årets Volontärbarometer ger en lägesbild av ideellt engagemang i Sverige idag samt beskriver trender och utmaningar. Vi inleder med en statistisk överblick över svenskarnas ideella engagemang just nu, baserat på Verians Sifo-undersökning "Svenskarnas engagemang" som genomfördes på uppdrag av Volontärbyrån i maj 2024. I de övriga delarna av Volontärbarometern tittar vi närmare på Volontärbyråns egen enkätundersökning som besvarats av personer som söker ideella uppdrag samt organisationer som använder Volontärbyrån.

Ideellt engagemang som begrepp

Ideellt engagemang handlar om att människor gör en insats för en viss fråga utan att få betalt eller för en symbolisk ersättning. De människor som står för engagemanget kallas ofta för volontärer, förtroendevalda eller ideella. Ideella insatser innefattar allt från läxhjälp och stödsamtal till ledar- eller förtroendeuppdrag och utbildningsinsatser.

Svenskarnas engagemang 2024

Svenskarnas engagemang är högt och stabilt över tid – det visar många undersökningar genom åren. Även den senaste enkätundersökningen "Svenskarnas engagemang" från i maj visar att 44 procent av svenskarna har engagerat sig ideellt under de senaste tolv månaderna.

Högst är engagemanget bland äldre. I åldersgruppen 65 till 72 år svarade mer än hälften (52%) att de hade engagerat sig. Bland unga vuxna mellan 18 och 29 år var det däremot bara 34 procent.

Stor potential att engagera flera

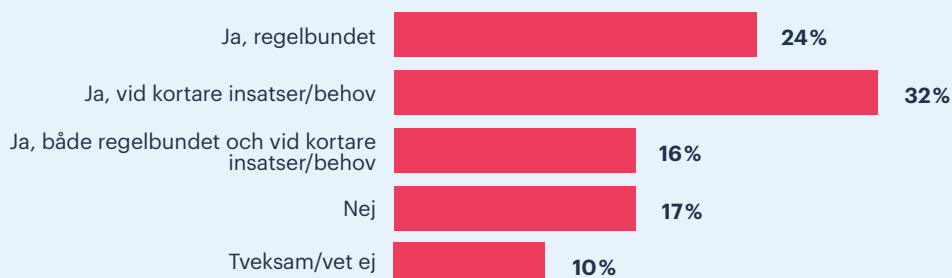
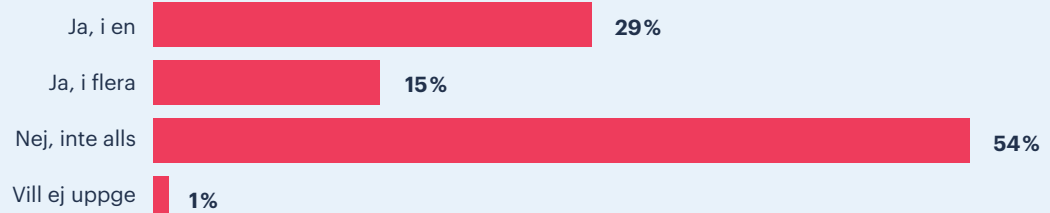
Undersökningen visar också att det finns många som är öppna för att engagera sig ideellt framöver: 72 procent av alla svarande kan tänka sig ett ideellt uppdrag i framtiden.

De områden som de flesta skulle vilja engagera sig inom var "sport och fritid" (36%), "barn och ungdom" (25%), "djur och natur" (25%), "kris- och samhällsberedskap" (21%) samt "sociala frågor" (20%).

De allra flesta som deltog i undersökningen vet också hur de ska gå tillväga för att engagera sig ideellt: 7 av 10 vet hur de skulle göra för att bli volontär. Bland de unga vuxna ser det dock annorlunda ut. Knappt hälften (49%) svarade att de har koll på hur de skulle göra för att engagera sig ideellt. Här finns det med andra ord utvecklingspotential. Civilsamhället skulle kunna bli bättre på att nå ut till de mellan 18 och 29 år.

Hinder att engagera sig

I undersökningen "Svenskarnas engagemang" frågade vi för första gången varför människor *inte* hade engagerat sig ideellt. Det vanligaste svaret var att man "inte har tid" (62%). 25 procent svarade "har inte hittat något som passar" och 11 procent svarade "vet inte vad som finns". Även detta tyder på att engagemanget skulle kunna öka ännu mer om svenskarna hade bättre kunskap om vilka ideella uppdrag som finns därute.

Skulle du kunna tänka dig att engagera dig i en ideell verksamhet/förening/organisation?**Har du under de senaste 12 månaderna engagerat dig ideellt i någon förening/ideell verksamhet/organisation?**

Diagrammen ovan: Två frågor från Verians Sifo-undersökning "Svenskarnas engagemang" i maj 2024, på uppdrag av Volontärbyrå.

Årets volontär 2023

Joy Bartoli

Scoutledare i S:t Maria
Scoutkår i Eskilstuna

Joy har med brinnande engagemang och handlingskraft bidragit med glädje, gemenskap och trygghet till barn och unga i Eskilstuna. Joy kände en oro över att barn kunde hamna i fel sammanhang under sommaren. Genom sitt engagemang i S:t Maria Eskilstuna Scoutkår tog han initiativ till ett sommarläger som dagligen fungerade som en trygg mötesplats för

många barn och unga. Joys förmåga att inspirera och samla människor för att göra skillnad tillsammans gör honom till en självklar representant för alla Sveriges ideellt engagerade.

Utmärkelsen Årets volontär instiftades av Volontärbyrån 2017, för att uppmärksamma det ideella engagemanget och hylla alla miljoners ideellt engagerade människor i Sverige.

”

Vi får betalt genom glädje, genom att vi ser utveckling. Vi får betalt genom att vi skapar ett bättre samhälle. Vad kan vara bättre än att du skapar en bättre värld till dina barnbarn?

Joy Bartoli
Årets volontär 2023

Vem engagerar sig?

För 36 procent av de volontärer som deltog i Volontärbyråns enkätundersökning var 2023 första gången som de engagerade sig ideellt. 70 procent anger att de hittade sitt engagemang via Volontärbyrån och 30 procent att de hittade sitt engagemang på annat sätt.

Framträdande trender de senaste åren

Demografin bland de ideella har förändrats på flera sätt under de senaste åren. Andelen 26–35 år har sjunkit kontinuerligt under flera år, från 28 procent under pandemiåret 2020 till dagens 20 procent. Samtidigt har gruppen 66 år och äldre ökat med hela 6 procentenheter på ett år, till

36% av volontärerna i årets undersökning engagerade sig för första gången 2023.

dagens 18 procent, att jämföra med låga 8 procent 2020. Fler ideella är idag pensionärer, samtidigt som gruppen heltidsarbetande har minskat med 7 procentenheter under det senaste året. Andelen studerande som engagerar sig ideellt har minskat med hela 11 procentenheter på fyra år, från 26 procent 2020 till 15 procent idag.

Hanna serverar fika på Gränby 4H-gård.

Siffror i korthet

- 20% är 26–35 år.
- 72% bor i storstad.
- 38% är heltidsarbetande.
- 65% har universitetsutbildning.

Under 2023 ökade andelen engagerade i åldern 66 år och äldre med 6 procentenheter.

Andelen studerande som engagerar sig ideellt har minskat med hela 11 procentenheter på fyra år, från 26 procent 2020 till 15 procent idag.

ÅLDER	2023	2022	2021
Yngre än 16 år	0%	0%	0%
16–25 år	18%	16%	18%
26–35 år	20%	22%	25%
36–45 år	14%	16%	15%
46–55 år	15%	18%	16%
56–65 år	15%	17%	14%
66 år och äldre	18%	12%	13%

SYSSELSÄTTNING	2023	2022	2021
Heltidsarbetande	38%	45%	42%
Studerande	15%	16%	21%
Pensionär	21%	18%	13%
Deltidsarbetande	9%	10%	13%
Arbetssökande	9%	6%	7%
Sjukskriven	2%	3%	3%
Föräldraledig	0%	2%	1%
Praktikant/arbetstr	1%	NA	NA

KÖN	2023	2022	2021
Kvinna	77%	80%	82%
Man	21%	18%	16%
Annan könsidentitet	1%	1%	1%
Vill ej ange	1%	1%	1%

BOSTADSORT	2023	2022	2021
Storstad	72%	73%	72%
Mellanstor stad	22%	21%	22%
Landsbygd/annat	6%	3%	6%

UTBILDNING	2023	2022	2021
Högskola/universitet	65%	62%	62%
Gymnasium	21%	23%	23%
Annan eftergymn. utb.	9%	10%	11%
Grundskola	5%	4%	5%

Störst engagemang för barn och unga

Under 2023 engagerade sig de flesta i uppdrag som rör barn och unga eller för människor i ekonomisk och social utsatthet, följt av uppdrag som rör integration och asylsökande, kvinnor, hälsa, mänskliga rättigheter samt kultur. Här syns inga större förändringar de senaste tre åren, bortsett från en viss minskning av engagemang i uppdrag för kvinnor (från 20% 2021 till 14% 2023) samt hälsa (från 17% 2021 till 13% 2023).

Växande intresse för mänskliga rättigheter

Engagemanget i uppdrag för barn och unga är som störst (49%) bland engagerade i åldern 25 år och yngre. I denna åldersgrupp framträder också ett växande engagemang för mänskliga rättigheter sedan den senaste undersökningen (från 18 till

27%). Samtidigt har de yngre blivit mindre engagerade i uppdrag för ekonomisk/social utsatthet (från 31 till 25%), integration och asylsökande (från 20 till 16%), hälsa (från 18 till 12%) och äldre (från 10 till 5%).

Äldre engagerar sig för ekonomisk utsatthet

Under 2023 engagerade sig gruppen 66 år och äldre i huvudsak i uppdrag för människor i ekonomisk och social utsatthet (33%), trots en minskning med 5 procentenheter sedan året innan. En liknande minskning har skett i äldres uppdrag för barn och unga (från 28 till 22%). Samtidigt har de äldre blivit mer engagerade i uppdrag för just äldre (från 12 till 17%) och något mer för mänskliga rättigheter (från 6 till 10%).

Jag studerar kriminologi och sociologi. Vill jobba med barn, därav är detta en fantastisk möjlighet att i förväg få ta del av om detta är en roll jag trivs med och klarar av.

Citat från volontär

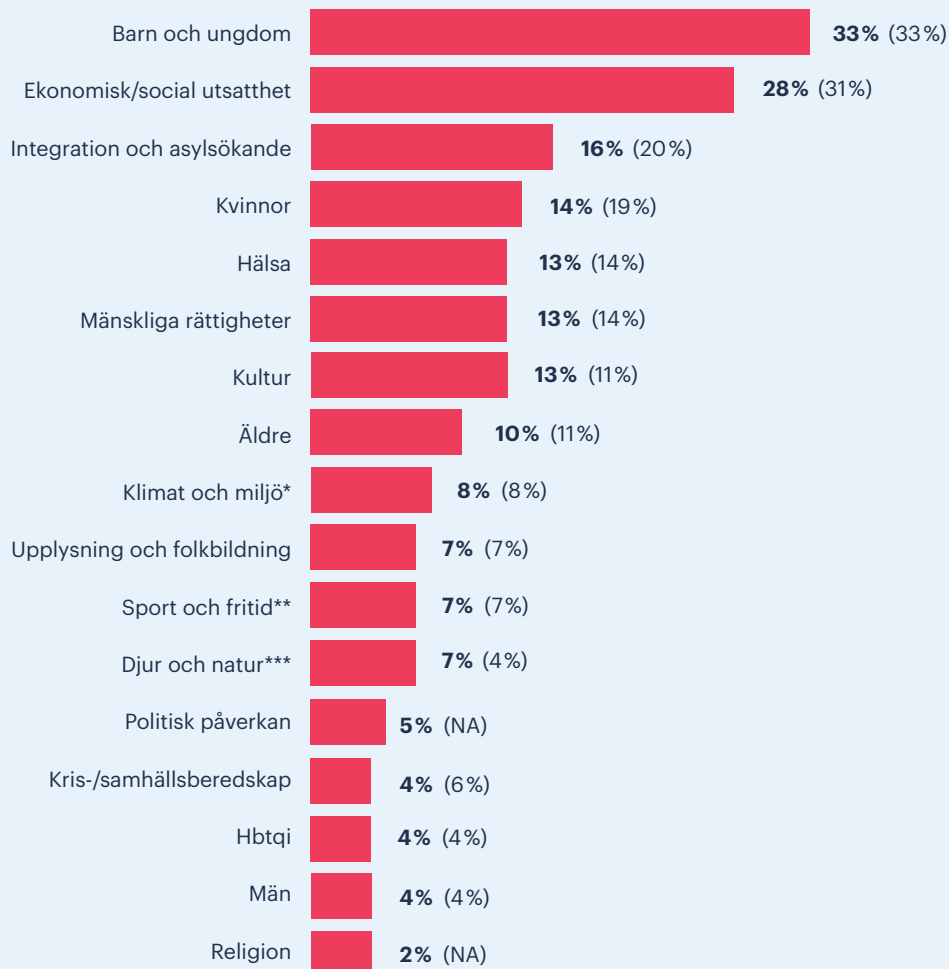
Erfarenhet av två föräldrar som levt och lever på ett utsatt sätt, och jag känner att jag har erfarenhet och mycket att bidra med.

Citat från volontär

Gruppen 25 år och yngre vill främst engagera sig ideellt för barn och unga (49%). Gruppen 66 år och äldre vill främst engagera sig för människor i ekonomisk och social utsatthet (33%).

**Inom vilket område har du engagerat dig under 2023? Flera svar möjliga.
(Siffror inom parentes avser 2022)**

* Detta svarsalternativ benämndes "Miljö och natur" i förra årets undersökning och tidigare.

** Detta svarsalternativ benämndes "Idrott och hobby" i förra årets undersökning och tidigare.

*** Detta svarsalternativ benämndes "Djur" i förra årets undersökning och tidigare.

”

Det bästa med att vara volontär är att möta alla besökare, att se dem så lyckliga och glada av att vara här. Och att vi som är volontärer här har en stark gemenskap. Vi är här tillsammans, vi har samma förutsättningar.

Tovelie

Volontär på Gränby 4H-gård

De 15 mest populära uppdragen 2023

1. Gemensam Jul 2023

2. Morgondagens entreprenörer behöver din hjälp, bli feedbackgivare

3. Volontärer sökes till Jul i Gemenskap!

4. Malmö Kvinnojour söker volontärer

5. Amnesty International - Get Involved in Human Rights in Sweden!

6. Bli volontär på Julklappsbutiken hos Uppsala Stadsmission!

7. Volontärer sökes, Akutgruppen

8. Rädda barnen söker volontärer till studiestöd- och läxhjälpverksamhet för 2024

9. Uppsala Pride 2023 - event volunteer

10. Vill du stötta en person från Ukraina i sitt arbetssökande?

11. Ledare för återbruksträffar second hand-butiker

12. Help with event planning and communication for a platform that facilitates communication with the public sector and increases transparency in Sweden.

13. Hjälp barnfamiljer i utsatthet inför julen

14. Save the Children Lund is looking for volunteers

15. Vill du skapa trygghet för barn som lever i familjer med missbruk? Bli hjälte i din kommun!

Praktiska uppgifter fortsatt populärast

De mest förmedlade ideella uppdragen via Volontärbyrån under 2023 hade en stor bredd, från gemensamhetsaktiviteter kring jul till läxhjälp och kommunikationsinsatser av olika slag samt engagemang för mänskliga rättigheter, kvinnor som lever i utsatthet, barn och flyktingar från Ukraina.

Evenemangsuppdrag fortsätter öka

Det ideella engagemanget kopplat till praktiska uppgifter fortsätter att dominera (38%). Samtidigt fortsätter evenemangsuppdragen att öka för fjärde året i rad, och från 29 procent 2022 till nuvarande 32 procent.

Små skillnader mellan kvinnor och män

Årets undersökning visar inte på några större skillnader mellan kvinnor och män i fråga om utförda

uppgifter. Kvinnor har i något högre grad än män engagerat sig i evenemang (37% jämfört med 32%), medan män i högre grad än kvinnor har valt att engagera sig i utbildning och språk (21% jämfört med 16%). Dessa skillnader var betydligt större vid förra årets undersökning.

Äldre har tydligt fokus på praktiska uppgifter

Gruppen 66 år och äldre har primärt utfört praktiska uppgifter (44%) och evenemangsuppgifter (39%), medan relativt få av dem har utfört uppgifter kopplade till exempelvis ledaruppdrag (4%), konst och kultur (2%) och opinionsbildning (2%). Gruppen 25 år och yngre utför flera olika typer av uppdrag och uppgifter och är något mindre fokuserade på enbart praktiska uppgifter och evenemangsuppgifter.

Engagemang i olika former

Många av volontärerna visar sitt engagemang på fler sätt än enbart genom volontäruppdrag, primärt genom att skänka pengar, vara medlem i en eller flera organisationer och att delta i demonstrationer. Vissa gör också insatser för grannar, vänner eller bekanta. Äldre tenderar att i högre grad än yngre skänka pengar, medan yngre i högre grad än äldre deltar i demonstrationer. Endast en mindre andel (5%) av volontärerna anger att de engagerar sig partipolitiskt.

Engagemang i flera organisationer samtidigt

Många är engagerade på mer än ett sätt och har flera olika uppdrag. 41 procent anger att de gör ideella insatser i fler än en organisation, en andel som är betydligt högre bland äldre än bland yngre, och något högre bland män än bland kvinnor. Äldre tenderar att stanna kvar i samma organisation och engagera sig i samma uppdrag i något högre utsträckning än yngre, även om många yngre också vill fortsätta det engagemang de har.

- Praktiska uppgifter och evenemang är populärast.
- Många är engagerade på mer än ett sätt och har flera olika uppdrag.
- 41 procent anger att de gör ideella insatser i fler än en organisation.

**Vilken typ av uppgift har du gjort under 2023? Flera svar möjliga.
(Siffror inom parentes avser 2022).**

”

Jag tror att man måste ha ett starkt engagemang och att man går in som volontär för att man verkligen vill. Det är något som kanske gynnar någon annan, men som också ger mig någonting i utbyte. Jag gör något som jag känner passion för.

Elin

Volontär på Erikshjälpen Framtidsverkstad

Många lägger mycket tid på sitt engagemang

Många av de som engagerat sig ideellt under 2023 lägger mycket tid på sitt engagemang. 41 procent engagerar sig en eller flera gånger per vecka och 49 procent lägger sex timmar eller mer i månaden på sitt engagemang. Här syns dock en nedåtgående trend de senaste åren. En högre andel tycks engagera sig något mer sällan och i genomsnitt något färre timmar per månad.

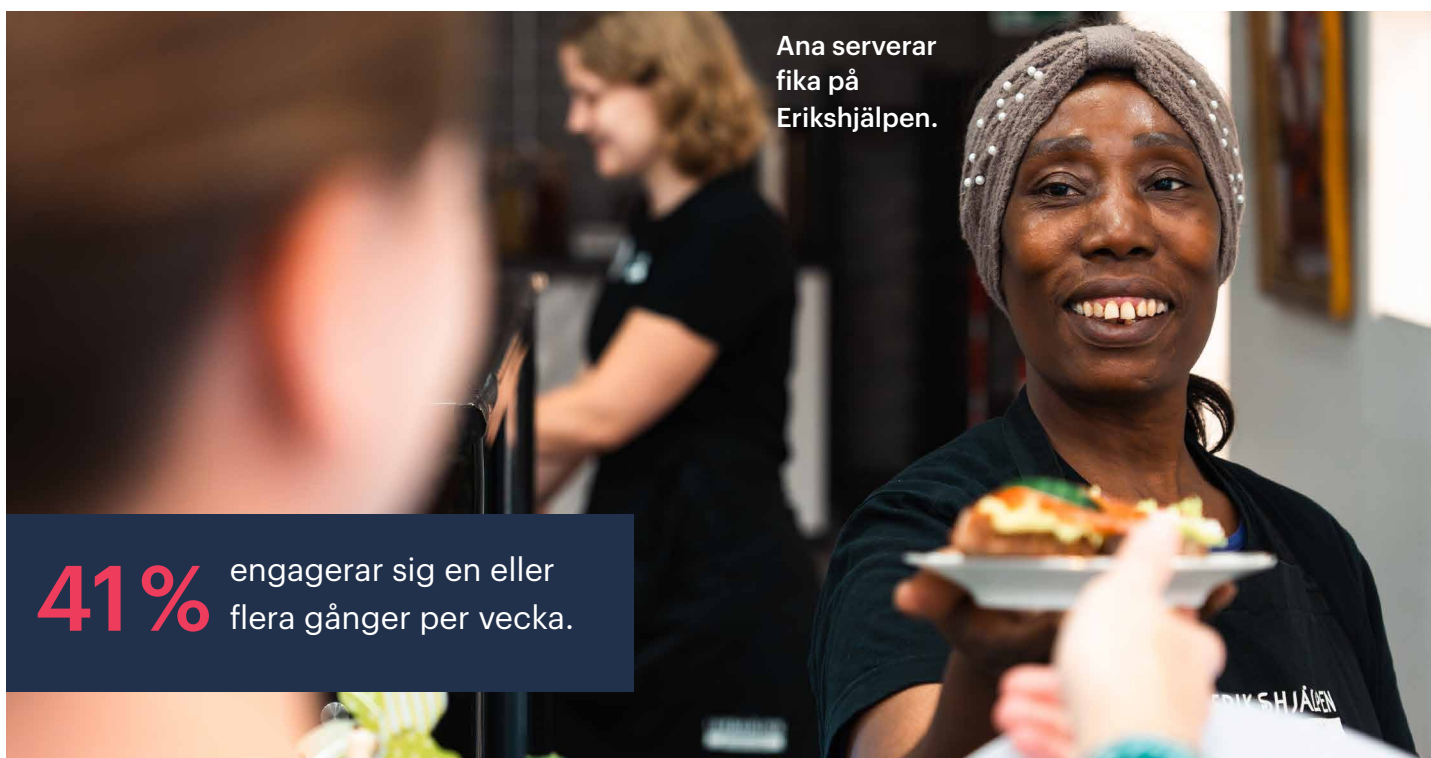
Äldre engagerar sig mer än yngre

61 procent i gruppen 66 år och äldre engagerar sig en eller flera gånger per vecka, att jämföra med 50 procent för gruppen 25 år och yngre. En ännu större skillnad finns det i antalet timmar för

engagemanget. 69 procent i gruppen 66 år och äldre engagerar sig minst sex timmar per månad, att jämföra med 48 procent för gruppen 25 år och yngre.

Engagemang på distans minskar

Under 2020 valde många att engagera sig helt eller delvis på distans och digitalt på grund av pandemin. Men de senaste tre åren dominerar det fysiska engagemanget. Detta gäller framförallt gruppen 66 år och äldre (84%), att jämföra med en betydligt lägre andel i gruppen 25 år och yngre (64%).

Ana serverar fika på Erikshjälpen.

41% engagerar sig en eller flera gånger per vecka.

Omvärldsfaktorer och inre drivkrafter

Den viktigaste anledningen för en individ att ta första steget till ideellt engagemang handlar om omvärlden och samhället idag. Att man engagerar sig på grund av denna anledning har ökat från 26 procent 2021 och 32 procent 2022 till 40 procent vid den senaste undersökningen. Under de senaste åren har bland annat coronapandemin, kriget i Ukraina samt ökad populism och främlingsfientlighet nämnts i fritextsvaren som viktiga anledningar till ideellt engagemang.

Omvärldsfaktorer och personliga skäl

Vissa har alltid varit ideellt engagerade i någon form, andra har engagerat sig när de insett behovet av samhällsinsatser. Några har tagit steget då de fått mer tid, eller för att de sökt efter en större mening i livet. Fritextsvaren i den senaste undersökningen tycks vara något mer kopplade till just personliga skäl och omständigheter, jämfört med de senaste årens undersökningar.

Rätt uppdrag och tillfälligheter spelar roll

Ett ideellt engagemang kan inledas genom tillfälligheter. Det kan vara så att rätt uppdrag plötsligt dyker upp eller att livet förändras genom flytt, pension, skilsmässa eller barn som flyttar ut. Just förändrade livssituationer anges i hög grad av gruppen 66 år och äldre (56%). Även vänner kan fylla en viktig roll som ingång till ideellt engagemang. Samtidigt tycks medias och sociala medias betydelse som startpunkt för ideellt engagemang minska något, nu för tredje året i rad (från 22% 2021, till 18% 2022 och 16% 2023).

Plikt växer som anledning till engagemang

10 procent anger plikt och skyldighet som anledning till första steget till ett ideellt engagemang, en ökning med 6 procentenheter sedan förra mätningen. 16 procent av männen anger plikt och skyldighet som anledning, 8 procent av kvinnorna.

Hörde hur människor i min närhet gnällde och beklagade sig över samhällets utveckling. Jag bestämde mig för att inte bli en av de gnälliga utan istället göra något konkret med de resurser jag har.

Citat från volontär

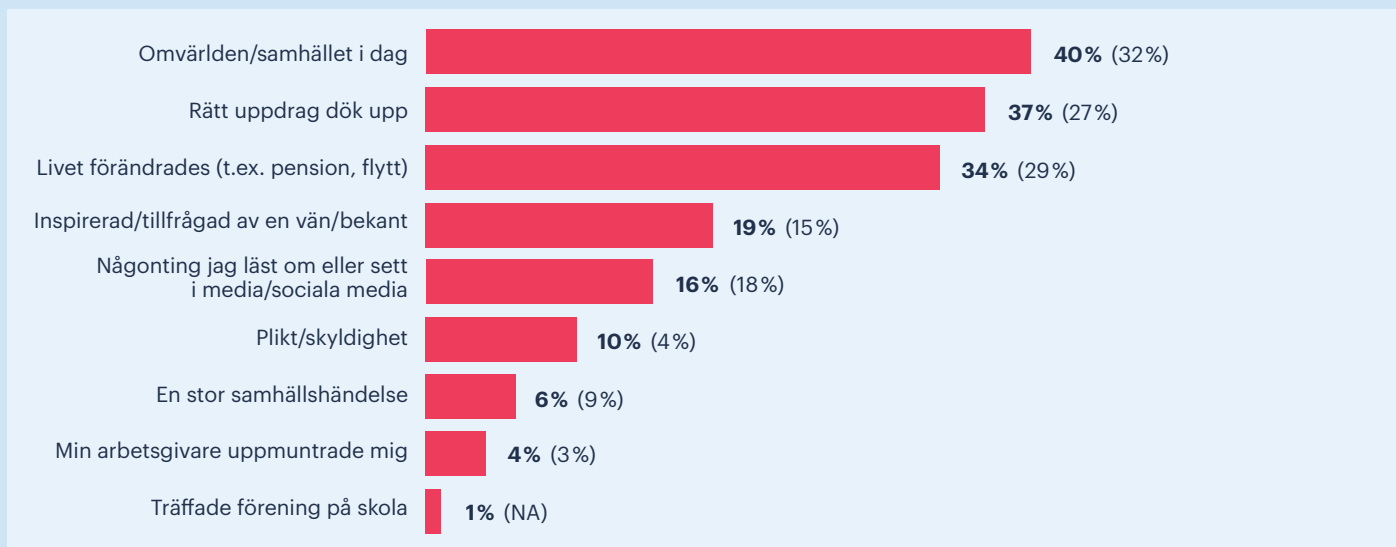
Jag var hemlös under tio månader under 2015–2016 och kände efter det att jag ville hjälpa den gruppen.

Citat från volontär

- De vanligaste skälen till att påbörja ett engagemang är omvärldsfaktorer, att rätt uppdrag dyker upp eller att livet plötsligt förändras.
- Äldre påbörjar ofta sitt engagemang på grund av en förändrad livssituation.

När du funderade på att börja engagera dig, vad fick dig att ta steget när du väl gjorde det? Välj de alternativ som stämmer bäst in på dig. Flera svar möjliga. (Siffror inom parentes avser 2022).*

* "Kände inre drivkraft" fanns med som svarsalternativ 2022, med 58 procent svar. Vid senaste undersökningen togs detta svarsalternativ bort, men finns inbegripet och underförstått i flera andra svarsalternativ. Därav vissa skillnader i svaren mellan 2022 och 2023.

Ideellt engagemang på arbetstid gynnar alla

Att företag erbjuder sina anställda möjligheten att engagera sig ideellt på arbetstid blir allt vanligare i Sverige. Liksom friskvårdsbidrag ses ideellt engagemang som en förmån för de anställda, vilket visar att företaget tar sitt sociala ansvar på allvar och bidrar till att skapa en positiv arbetsmiljö.

Bidrar till innovation och hållbar utveckling

För Volontärbyrån är samarbeten med företag ett sätt att påverka för en hållbar social utveckling och bredda den positiva effekt som volontärskap

har i samhället. Genom att samarbeta med Volontärbyrån underlättar företag för sina medarbetare att hitta in i ideellt engagemang, och bidrar till en positiv samhällsutveckling.

4% av volontärerna i årets undersökning säger att arbetsgivaren uppmuntrade dem att börja engagera sig ideellt.

Volontärer från
Astra Zeneca.

”

Engagemang ligger oss, på Mpya Sci & Tech, varmt om hjärtat. Vi vill genom detta samarbete med Volontärbyrån dels få chansen själva att engagera oss mer, dels visa vår omvärld att vi tycker att ideellt engagemang är viktigt för alla.

Halala Pirooti

Talent advisor på Mpya Sci & Tech

”

Det här är mitt sätt att ge tillbaka, det finns folk som behöver mycket hjälp. Man får dessutom göra det tillsammans med både människor man annars inte träffar och med kompisar man känner. Man gör nytta och det ger en bra känsla, både för mig som individ och för företaget.

Nicklas Ohlin

Volontär från Astra Zeneca, hos Ronald McDonald Hus

”

Vi är ett kollektivboende för familjer som har svårt sjuka barn. Vi jobbar jättemycket med volontärer, både enskilda volontärer och volontärgrupper, till exempel organisationer eller företag som väljer att göra en hel volontärdag hos oss. Volontärer är viktiga för hela samhället.

Agnieszka Eriksson

Verksamhetschef, Ronald McDonald Hus

Medmänsklighet och meningsfullhet engagerar

Det viktigaste motivet till ideellt engagemang är att stödja och hjälpa andra människor, därefter att göra en konkret insats och att påverka samhället i en positiv riktning. Det handlar alltså primärt om motiv kopplade till att göra konkret skillnad för någon annan än sig själv. Dessa motiv har länge legat i topp men har sjunkit något sedan senaste undersökningen, framförallt svarsalternativet "att göra en konkret insats" som har gått ner med 10 procentenheter på ett år.

Engagemang skapar meningsfullhet

Många vill ge något tillbaka till samhället och vara en del av lösningen. Men drygt hälften av volontärerna anger också att de engagerar sig ideellt för att ge livet mer mening. Det handlar alltså om motiv som rör den egna individen, en egen känsla eller ett värde bortom de mer konkreta effekterna av engagemanget.

Olika motiv för yngre och äldre

I gruppen 66 år och äldre har motivet "att göra en konkret insats" minskat mer än genomsnittet, från 82 procent till dagens 66 procent. Detta motiv är dock fortfarande mycket viktigare för äldre än för yngre (46%). Just gruppen 25 år och yngre motiveras i högre grad av att utvecklas som person, 55 procent jämfört med 27 procent av de äldre. Yngre vill också i högre grad än äldre engagera sig ideellt för att känna mer meningsfullhet i livet, 54 procent jämfört med 46 procent.

Vänner, gemenskap och glädje

För många personer utgör det ideella engagemanget också en möjlighet att träffa nya vänner, ha roligt, känna sig behövd och må bättre. Många som kanske möter motgångar på andra ställen i livet finner här gemenskap och samhörighet med andra.

Personlig utveckling och lärande

Engagemanget kan även ge mycket till individen i form av personlig utveckling, samtidigt som det är ett sätt att själv bidra med egen kunskap och egna erfarenheter i sammanhang som gynnar andra. För vissa spelar nätverksbyggande, nya kontakter och meriter en viktig roll som motiv till ideellt engagemang. Dessa motiv är extra tydliga för de som är 25 år eller yngre.

Det finns många fördelar, både den insats man gör för andra men det är också bra för en själv. Man mår bra av att vara en del av ett sammanhang, man träffar nya människor, man får ledarskaps erfarenhet.

Citat från volontär

De viktigaste motiven till ideellt engagemang är att stödja och hjälpa andra människor, att göra en konkret insats och att påverka samhället i en positiv riktning.

**Varför ville du engagera dig ideellt? Flera svar möjliga.
(Siffror inom parentes avser 2022).**

Engagemang ger unga en väg in i arbetslivet

I tider av studier eller arbetslöshet kan ideellt engagemang spela en viktig roll för att skapa sig meriter och utöka sitt nätverk, vilket direkt eller indirekt kan leda till en anställning.

I årets volontärundersökning framgår att detta kan vara av stor vikt för yngre personer. För gruppen 25 år och yngre är andelen som engagerar sig för att få meriter 45 procent, vilket är en minskning med 8 procentenheter sedan undersökningen för ett år sedan. Samtidigt har andelen yngre som engagerar sig för att skaffa nya kontakter och nätverk ökat med 17 procentenheter på ett år, till dagens 40 procent.

Civilsamhället bygger kompetenser

26 procent av volontärerna i årets undersökning instämmer i påståendet att "engagemanget har hjälpt mig i arbetslivet". För gruppen 25 år och yngre är andelen hela 51 procent. Dessutom upplever hela 98 procent av dessa yngre volontärer att de får praktisk erfarenhet tack vare sitt ideella engagemang, att jämföra med 79 procent för samtliga som svarat på undersökningen. Sammantaget visar detta på en förmåga hos civilsamhället att utveckla och stärka unga individers

erfarenheter, kompetenser och meriter inför och under ett arbetsliv.

Lärande och personlig utveckling

Arbetsgivares behov av nya kompetenser ställer allt högre krav på livslångt lärande hos arbetstagar ("Ideellt engagemang är mer", Forum 2021). Även här kan civilsamhället fylla en viktig funktion. Hela 42 procent av volontärerna anger personlig utveckling som ett viktigt motiv till sitt ideella engagemang.

Jag behövde någon slags sysselsättning utanför mina studier och tyckte att volontärarbete verkade lämpligt och ädelt. Dessutom behövde jag ytterligare meriter.

Citat från volontär

Ungas syn på engagemang och arbetsliv

- 45 procent engagerar sig för att få meriter/intyg.
- 40 procent engagerar sig för att få nya kontakter.
- 98 procent upplever att de får praktisk erfarenhet genom sitt engagemang.
- 51 procent anger att engagemanget har hjälpt dem i arbetslivet.

Apollo är volontär
på Gränby 4H-gård.

Hur ska vi engagera fler unga män?

Fler män än kvinnor engagerar sig ideellt i Sverige, det har olika studier kommit fram till genom åren. Sifo-undersökningen "Svenskarnas engagemang" från maj 2024 bekräftar denna bild: 47 procent av männen och 42 procent av kvinnorna svarade att de har varit ideellt engagerade under de senaste tolv månaderna. Däremot är en majoritet av volontärerna som söker uppdrag genom Volontärbyrån kvinnor (77%). Många organisationer som samarbetar med Volontärbyrån berättar att de har svårt att hitta män som vill engagera sig. Hur kan det vara så?

Här engagerar sig män

En möjlig förklaring är att Volontärbyrån till stor del förmedlar volontäruppdrag som handlar om social verksamhet och rättighetsfrågor. Samtidigt söker sig män ofta till andra uppdrag. Forskarna Johan von Essen och Susanne Wallman Lundåsen har gjort olika kartläggningar som visar att männen är överrepresenterade till exempel inom idrottsrörelsen ("Ideellt arbete inom idrottsrörelsen", Riksidrottsförbundet, 2016) och inom den fackliga rörelsen ("Fackligt engagemang", Futurion, 2020).

Unga män – en grupp med stor potential

Årets undersökning visar att det är särskilt få unga män som hittar in i engagemanget genom Volontärbyrån. I åldersgruppen 16 till 25 år var det bara 17,5 procent, jämfört med 21 procent i snitt för alla

åldersgrupper. Den senaste Sifo-undersökningen "Svenskarnas engagemang" visar dock att det finns stor potential. Runt 68 procent av de unga männen mellan 18 och 29 år svarade att de kan tänka sig att engagera sig ideellt. Samtidigt vet hela 39 procent inte hur de ska gå tillväga för att engagera sig ideellt. Här ser vi att civilsamhället kan bli bättre på att nå ut med information till de unga männen.

Sifo-undersökningen visar också inom vilka områden unga män vill engagera sig. De flesta svarade att de kan föreställa sig att bli volontär inom "sport och fritid" (42%), "kris- och samhällsberedskap" (27%), "djur och natur" (23%) samt "barn och unga" (18%).

68%

av männen 18–29 år kan tänka sig att engagera sig ideellt.

39%

vet inte hur de ska gå tillväga för att engagera sig ideellt.

Victor Fagerlund, 21 år, Stockholm, är arbetssökande och vill plugga till sjuksköterska. Han står i kassan i en second hand butik som drivs av Röda Korset.

”Jag började engagera mig ideellt för att skaffa mig arbetslivserfarenhet. Men med tiden har det blivit viktigare för mig att göra någonting positivt för samhället. Jag tycker att ideella organisationer borde marknadsföra sig bättre för att nå unga män. Det kan de göra i sociala medier eller genom att åka ut till skolor. De borde då lyfta fram vad man som volontär kan få ut av ett uppdrag. Vissa kanske tror att ideellt arbete är slitigt och själv-uppoffrande. Men jag tycker att jag får ut mycket mer av det än vad jag lägger in.”

Khalid Abduselam, 30 år, Haninge, är bostadsvägledare och engagerar sig på ett språkcafé som arrangeras av Individuell Människohjälp (IM).

”Jag tycker att det är väldigt givande att kunna öppna dörren till det svenska samhället för andra. Jag kom själv som asylsökande till Sverige och jag var deltagare på språkfikat i flera år. Sedan fick jag frågan av andra volontärer om jag ville hjälpa till. Om organisationer vill engagera fler unga män kan det vara bra att hitta på aktiviteter som specifikt lockar killar, och då menar jag både som deltagare och som volontärer. Man kanske inte bara ska fika för att träna på svenska, utan man kan gå på bio eller göra en utflykt.”

Unga män med skäl att inte engagera sig

För att identifiera hinder för engagemang hos målgruppen har vi särskilt intervjuat unga killar som inte engagerar sig. Genom att synliggöra hindren kan vi också lyfta förändringar som krävs och visa på möjliga tillvägagångssätt för organisationer att nå ut till denna målgrupp.

Student, 21 år, Stockholm

”Jag har varit ideellt engagerad i en biograf-förening, det gjorde jag tillsammans med ett gäng kompisar. Men sedan när jag började plugga på universitetet blev det för mycket. För mig är det svårt att få ekonomin att gå ihop. Jag känner därför att jag måste få betalt

när jag jobbar och jag har ett extrajobb som brevbärare. I framtiden, när jag har en bättre ekonomi, skulle jag kunna tänka mig att bli volontär igen. Då vill jag helst se en direkt effekt av mitt arbete. Därför skulle jag gärna engagera mig i en mindre, lokal organisation.”

Gymnasielärare, 28 år, Göteborg

”Jag jobbar som gymnasielärare och på fritiden har jag också en idrottskarriär. Jag upplever inte att jag har tid att engagera mig ideellt just nu. Men när jag har avslutat min karriär inom idrott kan jag tänka mig ett engagemang. Till exempel som ungdomsledare för innebandy eller fotboll. Det har aldrig varit

en del av min identitet att hjälpa andra. Det är ingen som har frågat mig hittills om jag skulle vilja engagera mig. Om en kompis eller kollega skulle fråga mig om jag vill följa med på ett ideellt uppdrag, då är det mer troligt att jag skulle nappa.”

Rörmokare, 26 år, Stockholm

”Jag har inte hittat något uppdrag som volontär som skulle passa mig. Ett ideellt engagemang måste ha någonting med mig att göra. Jag vill göra någonting som även jag tycker om. Jag kan tänka mig att engagera mig för ungdomar, att träna basket eller fotboll. Jag är uppvuxen i Vårby gård och jag var del av

en väldigt uppskattad killgrupp på en ungdomsgård när jag gick i skolan. Jag vill inte att ungdomar idag bränner sin tid i onödan på något skit. De behöver mer sysselsättning på vardagarna, efter skolan. Fritidsgårdarna räcker inte alltid till.”

Kock, 20 år, Norberg

”Jag har verkligen ganska dålig koll på vad det finns för volontäruppdrag. Ärligt talat ser jag inte så mycket marknadsföring för ideella insatser, till exempel ”Häng med oss och plocka skräp i dag!”. Det kanske vore bra om organisationer kommer till skolorna för att

berätta vad som finns. Eleverna skulle kunna testa på ideellt arbete och på det sättet kanske märka att det är roligt. Just nu kan jag inte tänka mig att engagera mig ideellt, men kanske om fem, sex år. Till exempel för klimatet, det är en fråga som intresserar mig.”

7 tips till organisationer för att locka unga killar

Med utgångspunkt i intervjuerna och befintliga studier har vi sammanställt några tips och idéer på hur ideella organisationer skulle kunna göra för att engagera fler unga män. Naturligtvis fungerar tipsen lika bra för att engagera andra målgrupper som organisationer vill bli bättre på att nå, exempelvis unga kvinnor, personer som är nya i Sverige eller personer med funktionsnedsättning.

1. Ställ frågan

Många börjar sitt ideella engagemang när de kommer i kontakt med en organisation genom vänner och bekanta. Därför är det personliga nätverket viktigt när man rekryterar volontärer. Fundera på vilka unga män du känner och fråga dem om de vill engagera sig. Många killar har aldrig ens fått frågan. Om det redan finns unga män som är volontärer i din organisation, kan du be dem ta med sina vänner för att prova på ett ideellt uppdrag.

2. Lyft fram unga män som redan engagerar sig

För att hitta fler unga män som vill engagera sig är det extra viktigt att synliggöra dem som redan är engagerade. Ge de unga killarna som redan är volontärer i din verksamhet extra mycket utrymme i kommunikationen. Du kan till exempel filma korta videor till sociala medier där du låter en ung man berätta varför han valde att engagera sig. Det kan inspirera andra!

3. Berätta om fördelarna med ideellt engagemang

När din organisation kommunicerar om varför man ska bli volontär är det klokt att lyfta fram många olika fördelar med att engagera sig, för att nå olika målgrupper. Berätta gärna om konkreta,

positiva effekter: till exempel att det kan bli lättare att komma in på arbetsmarknaden. Så kan organisationer även väcka intresse hos dem som annars inte skulle se sig som volontärer.

4. Var där de unga männen är

Försök att närma dig unga killar på platser där de redan befinner sig. Häng upp en affisch på gymmet, värva volontärer på en musikfestival eller på skolor. Du kan också leta efter engagerade genom att rikta digitala annonser för volontäruppdrag specifikt mot målgruppen unga män.

5. Gör aktiviteter som passar unga män

Det kan vara bra att fundera på om det finns aktiviteter i er verksamhet som passar för unga killar. Istället för en språkfika går det kanske att styra upp ett musik- eller filmquiz där man tränar på att prata svenska?

6. Engagera kompisgrupper

Att umgås med vänner är viktigt för många unga män. Din organisation kan försöka att involvera ett kompisgäng i en uppgift. Testa att lägga ut annonser där ni letar efter tre eller fyra personer som hjälper till med att anordna en utställning, som kan jobba på en loppis eller vill plocka skräp i skogen.

7. Kroka arm med en organisation som redan samlar unga män

Idrottsrörelsen och fackförbund är väldigt bra på att fånga upp mäns engagemang. I vissa sammanhang eller frågor kan din organisation kanske samarbeta med en innebandy- eller kajakklubb? Eller en lokal fackklubb? Kan ni starta gemensamma aktiviteter som gynnar båda organisationer?

Utmaningar i det ideella engagemanget

De personliga skälen och drivkrafterna bakom ideellt engagemang kan vara många. Samtidigt står en del volontärer inför utmaningar och hinder i sitt engagemang, som innebär att vissa väljer att helt avstå, medan andra försöker manövrera vardagen för att ändå kunna engagera sig ideellt i någon form.

Tidsbrist

22 procent av volontärerna upplever att de inte har tillräckligt med tid för sitt engagemang. Andra åtaganden i livet – såsom arbete, studier och familjeliv – innebär hinder för ett mer regelbundet deltagande i ideella aktiviteter. Extra tydlig är tidsbristen bland yngre volontärer, medan äldre och pensionärer sällan upplever just tidsbrist som ett hinder för sitt engagemang.

Brist på ork och energi

För vissa kan det vara svårt att hitta ork för sitt engagemang, särskilt de som redan har krävande arbetsdagar eller andra åtaganden som tar energi. En möjlig lösning för vissa kan därför vara att erbjudas ideellt engagemang på arbetstid, en slags förmån för anställda och ett sätt för arbetsgivaren att ta ett större socialt samhällsansvar.

Ekonomiska hinder

Kostnader för resor och andra utgifter kan vara ett hinder, särskilt om kostnader kopplade till det ideella engagemanget inte kompenseras på något sätt. Dessutom behöver ideellt engagemang ibland stå tillbaka för traditionellt lönearbete, för att vardagen ska gå ihop rent ekonomiskt.

Känslomässiga utmaningar

Flera volontäruppdrag innebär möten och samtal med människor som befinner sig i svåra livssituationer. Att hantera tunga livsöden kan vara känslomässigt krävande och utmanande, så även för volontärer som brinner för sitt uppdrag. Dessutom kan vissa uppdrag inbegripa hat och hot från individer utanför organisationen, vilket riskerar att påverka ens engagemang.

Bristande stöd, information och rollfördelning

Volontärer upplever ibland att de inte får tillräcklig information eller stöd från organisationerna, vilket kan göra det svårt att utföra sina uppgifter. I vissa fall är det inte alltid klart vilka förväntningar som ligger på volontären, vilket kan leda till missförstånd och ineffektivitet. Ser man inte som volontär vad ens engagemang bidrar till eller upplever man att det tar mer energi än man får tillbaka är risken stor att man avlutar sitt engagemang.

Olika skäl att helt avstå engagemang

De tre främsta svaren på frågan varför man valde att inte engagera sig 2023.

- 18% behövde lägga mer tid på arbete/studier.
- 16% fick ingen återkoppling från organisationen.
- 14% hittade inget som passade.

Jens från Stadsmissionen
är på utbildning hos
Volontärbyrån.

”

Det viktigaste för organisationen är också det viktigaste för individerna. Det handlar om tryggheten, att få en gemensam trygghet i att det är en arbetsplats för många, att det är en plats för engagemang.

Sara Svanbäck
Samordnare, Erikshjälpen

Vad gör man som volontär på Erikshjälpen?

”Många engagerar sig till exempel på vår avdelning för Hem och hushåll. Där arbetar man med porslin, med fina saker. Och när det är jul så handlar det om julsaker, att få ut allt i butiken, att sätta priser, att styla så det blir snyggt. Det handlar också om kläder, att de hänger i fin ordning, att de är hela och rena.”

Vad gör du som volontärsamordnare?

”Volontärsamordning är en stor del av vår verksamhet, det är så vår organisation drivs. Så jag arbetar med att få in människor i vår volontärverksamhet. Att komma in i gemenskapen är ju en stor

del också eftersom vi har många volontärer. Så jag arbetar också med den första introduktionen, det första mötet.”

Vad är viktigt att tänka på när det handlar om att samordna volontärer?

”Det viktigaste för organisationen är också det viktigaste för individerna. Det handlar om att få en gemensam trygghet i att det är en arbetsplats för många, att det är en plats för engagemang, det är mycket möten och utbyten mellan människor. Så det viktigaste är att både vi från organisationen som jobbar här, de som har praktik och de som är volontärer känner sig trygga i detta.”

Vad är det bästa med att ha ideella i er verksamhet?

De gör det möjligt att bedriva verksamhet som vi annars inte skulle ha råd att förverkliga.

De kommer in som friska fläktar med sin erfarenhet utanför organisationen. De kan alla bidra med sin unika kunskap vilket gör att vi blir smartare som organisation.

Drivet, engagemanget, medmänskligheten. Våra volontärer bidrar med så mycket kärlek direkt till vår målgrupp.

Det gör det mer levande. Stärker oss med kompetens och erfarenheter, gör vårt arbete mer relevant.

Att få nya idéer och tankar, att de kommer in med mycket energi, och att de bidrar med en medmänsklighet i form av att ge av sin tid.

De är en blandning av olika åldrar, kulturer och erfarenheter som berikar sammanhållningen och utbytet med de andra medarbetarna.

Vår verksamhet bygger på frivillighet. Frivilliga är den främsta resursen i vår organisation.

Vi lär av varandra och skapar en miljö där varje människa blir sedd och bekräftad.

Effekter av en ansträngd ekonomi

De senaste åren har Sverige och världen fått uppleva en global pandemi och krig i Europa. Det har inte bara lett till mänskliga tragedier, det har också fått stora effekter på den globala ekonomin. Inflation, kraftigt höjda räntor och lågkonjunktur har påverkat privatekonomin för många människor. Samtidigt har politiska beslut här i Sverige inneburit minskningar i biståndsbudgeten och i andra bidrag till civilsamhällets organisationer, vilket i förlängningen också påverkat det ideella engagemanget på olika sätt.

Försämrad privatekonomi och indragna uppdrag

10 procent av volontärerna i årets undersökning anger att de har behövt avsluta eller minska sitt givande på grund av det förändrade ekonomiska läget. 7 procent har behövt tacka nej till uppdrag och 5 procent har behövt avsluta ett ideellt uppdrag. 5 procent har behövt avsluta ett eller flera medlemskap i ideella organisationer. Som orsaker nämns framförallt försämrad privatekonomi samt att uppdrag man sökt blivit indragna på grund av minskad finansiering.

Kris och lågkonjunktur kan skapa motivation

Samtidigt anger hela 75 procent av volontärerna att det förändrade ekonomiska läget i Sverige inte har påverkat deras engagemang. Många nämner

istället att de känner sig ännu mer motiverade att bidra vid samhällskris och i lågkonjunktur, att det är då det ideella engagemanget behövs som allra mest.

En tredjedel av organisationerna påverkade

38 procent av föreningsrepresentanterna uppger att minskningar i ekonomiska bidrag påverkat frivilligverksamheten. Det kan handla om att man behövt avsluta verksamheter som involverar frivilliga eller att man har mindre resurser att samordna och rekrytera de volontärer som man behöver. Många lyfter att de också upplever att det är svårare att behålla frivilliga i sin organisation.

Vissa organisationer står fortsatt starka

42 procent av föreningsrepresentanterna uppger att de inte har påverkats av det ekonomiska läget. Och en dryg tredjedel har heller inte mött några större utmaningar i fråga om att rekrytera eller behålla frivilliga, och inte heller sett ökade administrativa utmaningar. Här rör det sig ofta om organisationer som till större del finansieras av medlemsavgifter och donationer eller inte tagit del av de berörda minskningarna. Vissa organisationer har till och med fått mer bidrag under det senaste året, från myndigheter med större utdelningsutrymme till civilsamhället.

Citat från föreningsrepresentanter

Vi har fått avsluta en anställning för samordnare och har fått mycket svårare med administration.

Vi är inte en av de organisationer som har fått reducerade bidrag.

Vi får inga bidrag, vi lever på medlemsavgifter och donationer.

Allt arbete görs ideellt och vi måste söka pengar hela tiden istället för att göra bra verksamhet.

När det dras ner på resurser till civilsamhället så minskas sysselsättningsgraderna för många, vilket är förödande på både kort och lång sikt. Engagemangen minskas och kollegor försvinner. Allt fler människor, barn och unga lämnas åt sitt öde. Vi får ett bittrare samhälle.

Vi har svårare att täcka administrativa och kommunikativa tjänster som föreningen nu tvingas stå för, vilket inte är ekonomiskt hållbart i längden.

Myndigheten vi söker från har fått mer resurser att dela ut till verksamheterna runt om i landet. Därav påverkas inte min del av verksamheten av ovanstående.

Jag tror att arbetslivet har blivit mer krävande och folk har sämre ekonomi och det påverkar det ideella arbetet negativt.

Vi får inte längre ekonomiskt stöd som vi brukade. Det kommer att påverka oss på längre sikt, kanske får vi då lägga ned verksamheter.

Vad är det bästa med att vara ideellt engagerad?

Upplevelsen, träffa nytt folk, bidra till positiv samhällsförändring.

Att kunna bidra med mina kunskaper och hjälpa andra komma in i det svenska samhället är mycket givande.

Att få erfarenhet till jobbsökande och att träffa nya människor.

Att kunna påverka andras liv på ett bra sätt. Att hjälpa andra.

Frihet och bra relationer med kollegor då vi inte tävlar om pengar och löner.

Få träffa människor man kanske inte annars hade träffat. Vidga sina intryck.

Det känns bra att hjälpa och träffa olika människor. Det hjälper mig att förbättra min svenska.

Att kunna bidra till samtal, skratt och en trygg plats för barn och ungdomar.

Vad engagemanget ger tillbaka

95% upplever att de har gjort en konkret insats.

92% upplever att de har påverkat samhället i en positiv riktning.

92% upplever att de känner mer meningsfullhet i livet genom sitt engagemang.

89% upplever att de mår bättre genom sitt engagemang.

91% upplever att engagemanget bidrar till en större förståelse för andra människors situation.

84% upplever att de känner gemenskap och får nya vänner genom sitt engagemang.

53% upplever att de har inspirerat andra att engagera sig.

57% upplever att de känner sig mindre ensamma genom sitt engagemang.

Många vill fortsätta att engagera sig

Många volontärer är nöjda med omfattningen av och formerna för sitt ideella engagemang idag. Hela 95 procent kan tänka sig att engagera sig under det kommande året och 62 procent vill fortsätta med det engagemang de har. För vissa har engagemanget skapat intresse för nya uppdrag och frågor. De anger att de gärna vill fortsätta engagera sig men vill testa på ett nytt uppdrag eller hitta en ny organisation.

Minskat engagemang för krissituationer

Den mest framträdande förändringen i volontärernas tankar kring sitt ideella engagemang framåt rör krissituationer. 26 procent säger att de vill engagera sig vid en kris eller katastrof i Sverige, att jämföra med 30 procent vid förra årets undersökning och hela 42 procent året dessförinnan. Årets lägre siffra beror till stor del på ett sjunkande intresse bland män, från 39 till 24 procent. Intresset för att engagera sig i just krissituationer är i

övrigt generellt sett högre i gruppen 66 år och äldre (35%) jämfört med 25 år och yngre (20%).

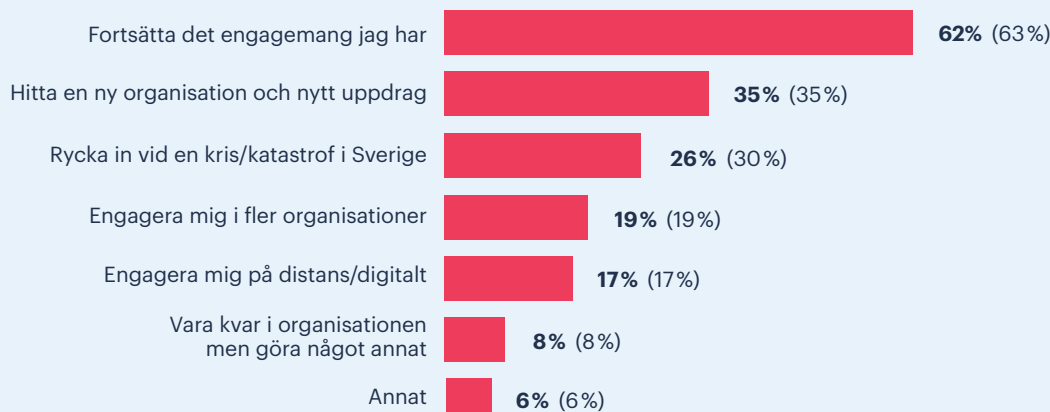
Yngre är mer flexibla i sitt engagemang

Yngre tenderar i högre utsträckning än äldre att vilja hitta nya uppdrag och engagera sig på distans, men uttrycker även en önskan om att utöka sitt engagemang och organisera sig i fler organisationer. Äldre vill i högre utsträckning stanna kvar i samma uppdrag och föredrar också engagemang på plats jämfört med yngre personer.

Barn och ungdomar fortsätter engagera

De områden och frågor som engagerar flest volontärer inför det kommande året är barn och unga, kvinnor, ekonomisk/social utsatthet och mänskliga rättigheter. Detta gäller framförallt gruppen 25 år och yngre, som tenderar att i högre grad än äldre vilja engagera sig för flera olika frågor.

Hur vill du framförallt engagera dig ideellt det kommande året? Flera svar är möjliga. (Siffror inom parentes avser 2022).

Engagemang och medlemskap hänger ihop

För många är medlemskap i föreningar ett sätt att visa att man står bakom organisationens syfte och mål. 17 procent av de som engagerade sig ideellt under 2023 var redan medlemmar i den organisation som de valde att engagera sig i. 46 procent valde att bli medlemmar i samband med sitt ideella engagemang.

Engagemang inspirerar andra

För många innebär det ideella engagemanget att de får en större förståelse för andra människors situation. Dessutom sprids denna effekt vidare,

då mer än hälften av de engagerade menar att de inspirerar andra till att engagera sig ideellt.

Ett exempel på att engagemang föder engagemang är att 41 procent av de som engagerade sig under 2023 är engagerade i fler än en organisation och att 82 procent säger att de även visar sitt engagemang på andra sätt, såsom att skänka pengar, delta i demonstrationer, skriva under namninsamlingar, göra stödinsatser för grannar/vänner/bekanta och att engagera sig partipolitiskt.

- 14% av de som engagerade sig ideellt 2023 var redan medlemmar i den organisation som de valde att engagera sig i.
- 46% valde att bli medlemmar i samband med sitt ideella engagemang.
- Nästan hälften av de engagerade inspirerar andra att engagera sig ideellt.

Engagerar du dig även på andra sätt?

De tre främsta svaren på frågan om man engagerar sig även på andra sätt (utöver ideella uppdrag).

- 73% skänker pengar till organisationer.
- 31% är medlemmar i en eller flera organisationer.
- 24% deltar i demonstrationer, skriver under namninsamlingar, upprop eller dylikt.

Samordning och rekrytering kräver tid och resurser

54 procent av de föreningsrepresentanter som har svarat på undersökningen har gjort det i sin roll som anställd i organisationen, medan 46 procent har gjort det i sin roll som ideellt engagerad eller förtroendevald. Vanligast är att ansvaret för volontärsamordningen ligger hos någon som är helt eller delvis ansvarig för verksamheten, till exempel ordföranden eller verksamhetschefen. Nästan lika vanligt är det att detta ansvar ligger hos någon med en tilldelad roll som just volontärsamordnare.

Volontärer är en förutsättning

Lite drygt en tredjedel av föreningarna anger att de har minst 50 volontärer under ett år. 8 procent anger att de har fler än 500. 9 av 10 föreningsrepresentanter uppger att ideellt engagemang är en förutsättning för att de ska kunna bedriva sin verksamhet. Hela 59 procent anger att organisationens behov av frivilliga har ökat under det senaste året. Samtidigt anger 32 procent att man tycker att intresset för att engagera sig ideellt har minskat under samma tidsperiod.

Allt fler upplever brist på tid och resurser

Många föreningsrepresentanter upplever att det kan vara svårt att nå ut till nya grupper som vill engagera sig, trots att det finns god kunskap kring rekrytering och samordning. 60 procent anger att det saknas tid till detta arbete, 57 procent anger att det saknas resurser. Motsvarande siffror vid förra årets undersökning var 54 respektive 46

procent, och året dessförinnan 47 respektive 40 procent. Med andra ord, det råder en allt större brist på både tid och resurser för att rekrytera och samordna det ideella engagemanget.

Höga krav på organisationerna

59 procent av organisationerna anger att det dessutom kan vara svårt att få ideella att stanna kvar, en ökning med 5 procentenheter sedan förra undersökningen. Vissa volontärer upplevs ibland ha höga förväntningar på engagemanget, som organisationerna kan ha svårt att leva upp till. Samtidigt kan det vara svårt att veta vilka förväntningar och krav som kan ställas på de ideella. Här behövs en tydlighet kring både övergripande syfte och uppgiftens förutsättningar för att volontärer ska känna sig motiverade till ett aktivt och långvarigt engagemang.

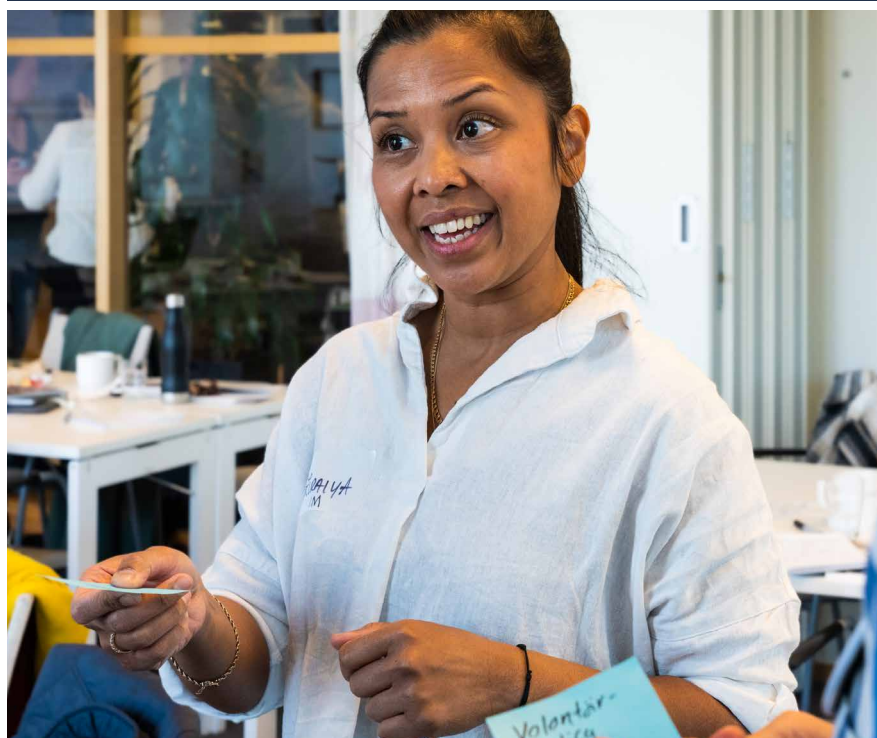
Att leda volontärer kräver mycket och är berikande. Det gäller att inspirera och utbilda. Vårt arbete bygger mycket på kompetenta volontärer.

Citat av föreningsrepresentant

- 37% av föreningarna har fler än 50 volontärer under ett år.
- 9 av 10 föreningsrepresentanter uppger att ideellt engagemang är en förutsättning för att de ska kunna bedriva sin verksamhet.
- Allt fler föreningar saknar tid och resurser till att rekrytera, samordna och behålla ideellt engagerade.

Enligt föreningsrepresentanterna i undersökningen bidrar volontärerna inte bara genom konkreta insatser, utan också i hög grad med medmänsklighet och ny kunskap samt med olika erfarenheter.

Volontärsamordnarnas vanligaste titlar/roller 2023

1. Ordförande
2. Verksamhetschef/-ledare
3. Volontärsamordnare
4. Styrelseledamot
5. Verksamhetsutvecklare
6. Projektledare
7. Sekreterare
8. Kommunikatör
9. Kassör
10. Volontär

Trendspaning

Årets trendspaning utgår i huvudsak från föreningsrepresenaternas fritextsvar, där de ger sin bild av olika möjligheter och utmaningar framåt. Det handlar bland annat om hur ideellt engagemang utvecklas och anpassas till förändringar i

samhället samt frivilligas behov och förväntningar. Vissa utmaningar kräver strategisk planering och innovativa lösningar för att ideella organisationer ska kunna fortsätta vara effektiva och relevanta i framtiden.

Ökad digitalisering

Det finns en tydlig trend mot ökad användning av digitala verktyg och plattformar för att organisera och koordinera frivilliga insatser. Detta gör det enklare för volontärer att hitta och delta i olika aktiviteter.

Samarbeten mellan sektorer

Det finns en växande trend av samarbete mellan ideella organisationer, företag och offentliga institutioner för att maximera effekten av frivilliga insatser och resurser.

Betoning på kompetensutveckling

Volontärer söker i högre grad möjligheter att utveckla sina färdigheter och erfarenheter genom ideellt engagemang. Ett sätt att motivera volontärer i sin verksamhet kan vara att erbjuda utbildningar och andra utvecklingsmöjligheter.

Fokus på sociala och miljömässiga frågor

Det finns ett ökande intresse för att engagera sig i frågor som rör social rättvisa, miljö och hållbar utveckling. Här finns det möjligheter för många ideella organisationer att anpassa sina verksamheter för att möta detta intresse.

Flexibilitet och kortsiktigt engagemang

Många volontärer föredrar flexibla och kortsiktiga engagemang snarare än långsiktiga åtaganden. Detta beror dels på en önskan att kunna balansera engagemanget med andra personliga och professionella åtaganden, men det tycks också vara ett tecken i tiden.

Ökad mångfald bland volontärer

Det sker en förändring i vem som engagerar sig, med en ökning av människor från olika bakgrunder och med olika erfarenheter. Detta bidrar till en bredare representation och olika perspektiv inom civilsamhället och det ideella engagemanget.

Resursbrist

Många organisationer kämpar med begränsade resurser i fråga om tid, pengar och personal. De behöver hitta nya finansieringskällor för att kunna bibehålla och vidareutveckla sina verksamheter.

Rekrytera och behålla volontärer

Att attrahera och behålla engagerade volontärer är en konstant utmaning för många organisationer. De måste erbjuda meningsfulla och flexibla engagemangsmöjligheter för att möta volontärernas behov och förväntningar.

Konkurrens om uppmärksamhet och bidrag

Det finns en ökad konkurrens bland ideella organisationer om allmänhetens uppmärksamhet och ekonomiska stöd, vilket kräver mer sofistikerade marknadsförings- och insamlingsstrategier.

Upprätthålla förtroende och transparens

För att behålla allmänhetens förtroende behöver organisationerna vara transparenta med hur de använder sina resurser och vilka resultat de uppnår. Detta kräver effektiva rapporterings- och kommunikationsstrategier.

Hantering av förändrade samhällsbehov

De samhällsfrågor och behov som ideella organisationer arbetar med förändras ständigt. Organisationerna behöver vara allt mer flexibla och lyhörda för att kunna anpassa sina insatser efter nya utmaningar och behov i samhället.

Volontärbyrån är en viktig rekryteringskanal för många

51%

av föreningsrepresentarna i årets undersökning använder Volontärbyråns förmedling som främsta kanal för att hitta volontärer till sina ideella uppdrag.

83%

anser att Volontärbyråns förmedling är ett bra sätt att hitta frivilliga. Dessutom anser en stor majoritet att Volontärbyrån erbjuder en kanal där det går att nå personer med specifika kunskaper och erfarenheter, eller målgrupper som de annars har svårt att nå.

94%

av föreningsrepresentanterna skulle rekommendera andra organisationer att använda Volontärbyrån.

Volontärernas tankar om Volontärbyrån

Enkelhet och tydlighet

79 procent av volontärerna i årets undersökning tycker att det är enkelt att hitta uppdrag via Volontärbyråns hemsida. Många tycker att hemsidan är lättnavigerad och informationen tydlig.

Många möjligheter till engagemang

Att Volontärbyrån samlar många frivilliguppdrag på ett och samma ställe uppskattas av volontärerna. 73 procent av volontärerna har genom Volontärbyrån upptäckt organisationer som de inte kände till innan. 85 procent kan tänka sig att använda Volontärbyrån igen.

Lätt att gå från tanke till handling

Enligt årets undersökning hittade 70 procent av de volontärer som engagerade sig 2023 sitt uppdrag via Volontärbyrån. Många volontärer upplever att Volontärbyrån inspirerar till engagemang och gör det lätt att gå från tanke till handling. 74 procent rekommenderar andra att använda Volontärbyrån.

Emelie Edin är verksamhetsutvecklare på Volontärbyrån och projektledare för Volontärbarometern.

Tack!

Ett varmt tack till alla som svarat på våra enkäter och på andra sätt bidragit med sina erfarenheter av det ideella engagemanget. Era perspektiv och engagemang är otroligt viktiga! Har du frågor om Volontärbarometern? Välkommen att kontakta oss på 0771-241400 eller info@volontarbyran.org. Besök oss på www.volontarbyran.org.

Volontärbyrån är en ideell verksamhet och vi vill passa på att tacka alla samarbetspartners och finansiärer som gör vårt arbete möjligt: Allmänna Arvsfonden, AstraZeneca, Ekerö kommun, Fremia, Göteborgs stad, Hela Människan, Kungliga Patriotiska Sällskapet, Kronprinsessan Margaretas minnesfond, Ledarstudion, Malmö Ideella, Marsh, McLennan & Guy Carpenter, Mpya Sci & Tech, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Rädda Barnen, Socialstyrelsen, Stockholms stad, Svenska Postkodlotteriet, PwC, Uppsala kommun, Upplandsbygd – lokalt ledd utveckling, Vinnova.

Volontärbyrån hjälper människor och ideella organisationer att hitta varandra och gör det enkelt att engagera sig ideellt. Volontärbyrån förmedlar ideella uppdrag från organisationer över hela Sverige och utbildar och stödjer föreningar i frågor om ideellt engagemang. Under 2023 utbildade vi hela 2067 personer från föreningar över hela Sverige.

Med över 370 000 besök på hemsidan under 2023 är det tydligt att intresset för att engagera sig ideellt fortsätter att växa. Intresset speglades inte bara i antalet besök utan också i den aktiva användningen av plattformen, där 7312 personer använde Volontärbyrån för att söka efter uppdrag, vilket ledde till totalt 11 779 intresseanmälningar. Användarna kom från 255 olika kommuner och sökte sig till en stor variation av uppdrag som spände över stöd, hjälp och rådgivning, till evenemangsverksamhet.

Volontärbyrån har funnits sedan 2002 och är en ideell verksamhet inom intresseorganisationen Forum – idéburna organisationer med social inriktning. Forum verkar för ett samhälle där ett starkt ideellt engagemang och självständiga idéburna organisationer har goda förutsättningar att bidra till och utveckla vårt samhälle, demokrati och välfärd.